

РЕШЕНИЕ № 19 ОТ 04.08.1983 Г. ПО Н. Д. № С-21/1983 Г., П Н. О. НА ВС

ИЗГОТВЯНЕТО, РАЗМНОЖАВАНЕТО И РАЗПРОСТРАНЯВАНЕТО ОТ ПОДСЪДИМИТЕ НА МАТЕРИАЛИ С КЛЕВЕТНИЧЕСКИ ТВЪРДЕНИЯ, ЗАСЯГАЩИ ДЪРЖАВНИЯ И ОБЩЕСТВЕНИЯ СТРОЙ, С ЦЕЛ ДА СЕ СЪЗДАДАТ ЗАТРУДНЕНИЯ НА ВЛАСТТА, СА ЮРИДИЧЕСКИ ФАКТИ, КОИТО СОЧАТ НА УМИСЪЛ, НЕОБХОДИМ ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО ПО ЧЛ. 108 НК.

НАЛИЧИЕТО НА СЪЗНАНИЕ У ПОДСЪДИМИТЕ, ЧЕ ОБЕКТИВНО НЕ МОГАТ ДА ОТСЛАБЯТ ВЛАСТТА, НЕ ИЗКЛЮЧВА ЦЕЛТА ИМ ДА СЪЗДАДАТ ЗАТРУДНЕНИЯ НА ВЛАСТТА В НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА.

РАЗЛИЧИЕТО МЕЖДУ СЪСТАВИТЕ НА ЧЛ. 108 И 273 НК Е КАКТО ОТНОСНО ЕСТЕСТВОТО НА ПРЕСТЪПНИЯ УМИСЪЛ НА ДЕЕЦА, ТАКА И В ОБЕКТИВИРАНЕТО НА СЪЩИЯ. С ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО ПО ЧЛ. 108 НК, ИЗРАЗЕНО В РАЗПРОСТРАНЯВАНЕТО НА КЛЕВЕТНИЧЕСКИ ТВЪРДЕНИЯ, ЗАСЯГАЩИ ДЪРЖАВНИЯ И ОБЩЕСТВЕН СТРОЙ, СЕ ЦЕЛИ ДА СЕ ОТСЛАБИ ВЛАСТТА В НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА ИЛИ ДА Й СЕ СЪЗДАДАТ ЗАТРУДНЕНИЯ. ПРИ ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО ПО ЧЛ. 273 НК, БЕЗ ДА Е НАЛИЦЕ ТАКАВА ЦЕЛ, ДЕЕЦЪТ САМО СЪЗНАТЕЛНО РАЗГЛАСЯВА НЕВЕРНИ ТВЪРДЕНИЯ, КОИТО СА ОТ ЕСТЕСТВО ДА СЪЗДАДАТ НЕДОВЕРИЕ КЪМ ВЛАСТТА ИЛИ НЕЙНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ИЛИ ДА ВНЕСАТ СМУТ В ОБЩЕСТВОТО.

КОГАТО ДВЕ ИЛИ ПОВЕЧЕ ЛИЦА СА СЪГЛАСУВАЛИ ВОЛЯТА СИ С ЦЕЛ ДА ИЗВЪРШАТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА, Е НАЛИЦЕ ГРУПА ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 109, АЛ. 1 НК.

НЕ Е НЕОБХОДИМО ЧЛЕНУВАЩИЯТ В ГРУПАТА ПО ЧЛ. 109, АЛ. 1 НК ДА ПОЗНАВА ОСТАНАЛИТЕ УЧАСТНИЦИ В ГРУПАТА ИЛИ ОРГАНИЗАТОРИТЕ Й. ДОСТАТЪЧНО Е ТОЙ ДА ЗНАЕ, ЧЕ ЧЛЕНУВА В ТАКАВА ГРУПА.

Чл. 108, 109, ал. 1 и 2 и 273 НК

Градският съд е направил обосновано извода, че подсъдимите са изготвяли, размножавали и разпространявали материалите с клеветническите твърдения, засягащи държавния и обществен строй, с цел да създадат затруднения на властта. Обосновано също така той е приел, че тези юридически факти сочат на умисъл, необходим за престъплението по чл. 108 НК.

В обясненията си подсъдимите не са посочили изрично наличието на горната цел, но тя се установява от останалите доказателства в делото. На такава цел сочи съдържанието на написаните и разпространявани материали с клеветнически твърдения. Характерът на материалите не дава основание да се приеме, че подсъдимите само са правили критични бележки относно отрицателни явления в държавата и обществото и са целели да предизвикат надлежните държавни и обществени органи да вземат необходимите мерки за отстраняването на същите. Критиката си в тази насока подсъдимите са могли да направят по установения ред, който са знаели много добре.

Посочената цел - да бъдат създадени затруднения за властта, с която подсъдимите са разпространявали материалите с клеветническите твърдения, не се изключва от антифашисткото минало на подсъдимите, нито от положителните им прояви като личности, граждани и служители след 9.IX.1944 г.

Стабилността на установения в страната държавен и обществен строй, мощта на

икономиката и морално-политическото единство на целия народ не дават основание да се изключи наличието на целта у подсъдимите да създадат затруднения на властта в народната република. Тази цел не може да се изключи дори и при наличие на съзнание у подсъдимите, че обективно не могат да отслабят властта. Достатъчно е, че те са целили да ѝ създадат затруднения. Изводите на инстанцията по същество в тази насока са обосновани, защото намират подкрепа в достоверните доказателства в делото.

Причините и условията, тласнали подсъдимите към извършване на инкриминираната престъпна дейност, са правно ирелевантни за съставомерността на деянията.

Първоинстанционният съд обосновано и законосъобразно е приел, че тримата подсъдими са извършили престъпление по чл. 108 НК, а не такова по чл. 273 НК.

Различието между съставите на чл. 108 и 273 НК е както относно естеството на престъпния умисъл на дееца, така и в обективизирането на същия. С престъплението по чл. 108 НК, изразено в разпространяването на клеветнически твърдения, засягащи държавния и обществен строй, се цели да се отслаби властта в народната република или да ѝ се създадат затруднения. При престъплението по чл. 273 НК, без да е налице такава цел, деецът само съзнателно разгласява неверни твърдения, които са от естество да създадат недоверие към властта или нейните мероприятия или да внесат смут в обществото. Следователно различни са не само начинът и средствата, с които се осъществяват двете престъпления, но и обектът на защитата. С престъплението по чл. 108 НК се засяга стабилността на установената след 9.IX.1944 г. народна власт, а с това по чл. 273 НК се въздействува на спокойната и резултатна дейност на държавните и обществените органи, както и на реда на управлението. Освен това при престъплението по чл. 108 НК е налице разпространяване на клеветнически твърдения докато съставът на чл. 273 НК предполага само разгласяване на неверни твърдения. Тези два израза не са равнозначни. Между тях има разлика, подчертана от законодателя в двата текста.

Обоснован и законосъобразен е изводът на първоинстанционния съд, че подсъдимите Л. Г. Д. и Т. П. Г. са създали група, която си е поставила за цел да извършва престъпления против народната република. Целта е била осъществена, макар и този резултат да не е необходим елемент от състава на престъплението по чл. 109, ал. 1 НК.

Групата е налице, защото двамата подсъдими са съгласували волята си за осъществяване на престъпления против народната република. В резултат на общите им разбирания те са решили да пишат анонимни материали с клеветнически твърдения, да разпространяват същите и да ги довеждат до знанието на други лица. Когато са взели решението да започнат съвместната си дейност по написване, размножаване и разпространяване на клеветническите материали, те са си разпределили функциите. Подсъдимият Д. е бил автор на материалите, той ги е писал ръкописно и ги е предавал на подсъдимия Г., който от своя страна е имал задачата да организира написването им на пишеща машина, размножаването и разпространяването им. За целта той е трябвало да намери и е намерил лице, което да преписва ръкописния материал, както и необходимите пишеща машина, циклостил и печатни материали за размножаването на същия. Така в резултат на решението на двамата подсъдими се е оформила групата и са били разграничени задачите, които всеки от тях е трябвало да изпълнява.

Обосновано също така съдът по същество е приел, че подсъдимият Г. Н. В. е членувал в групата, като е извършвал дейност по размножаването и разпространяването на материалите с клеветническите твърдения. Той не е знаел, че в групата влиза и подсъдимият Д., но е имал съзнанието, че е налице такава група. Подсъдимият Г. го е уверил изрично, че има и други лица, ангажирани в разпространяването на материалите.